

Aan : de gemeenteraad
C.c. : het college van B&W, de griffier, gemeentesecretaris
Betreft : jaarverslag 2014
Datum : 27 januari 2015

Beste raad,

Gelet op het bepaalde in artikel 185 Gemeentewet alsmede het reglement van de Rekenkamer Tilburg, informeer ik u graag over de door de Rekenkamer Tilburg verrichte werkzaamheden in 2014 en leg ik graag (financiële) verantwoording af. Normaliter informeren we gelijktijdig met het jaarverslag, u ook over de onderzoekvoornemens voor het komende kalenderjaar. Mede gelet op de evaluatie die momenteel door de selectie- en begeleidingscommissie¹ Rekenkamer wordt uitgevoerd alsmede de aanstaande (her)benoeming van leden voor de Rekenkamer, beperk ik me dit jaar tot een beknopt verslag. Na de benoeming in maart 2015 zult u geïnformeerd worden over de onderzoekvoornemens voor de rest van 2015.

1) MFA-rapport **Bouwen in goed vertrouwen**

De Rekenkamer Tilburg heeft begin 2014 haar onderzoek naar de besluitvorming rond de bouw en de exploitatie van vijf MFA's in Tilburg, afgerond. De bevindingen zijn vastgelegd in het rapport '*Bouwen in goed vertrouwen*'. Dit rapport is op 14 april 2014 toegelicht aan de raad tijdens een informatiebijeenkomst in de koffiekamer.

Bevindingen rapport '*Bouwen in goed vertrouwen*'.

De ontwikkeling van de MFA's in Tilburg kan in de ogen van de Rekenkamer Tilburg gekarakteriseerd worden als een proces van 'bouwen in goed vertrouwen'. De gemeente was er voorstander van dat de schoolbesturen en de gemeente gezamenlijk eigenaar zouden worden van de MFA's, maar bindende afspraken zijn hierover niet gemaakt en 'in goed vertrouwen' steeds vooruit geschoven. Bovendien is het uitgangspunt van gezamenlijk eigendom nooit expliciet bekrachtigd door het college en/of de raad. Wanneer de eerste MFA's vanaf maart 2009 worden opgeleverd, weigeren de schoolbesturen mede-eigenaar te worden. Tot op heden ligt het eigendom in vier van de vijf MFA's formeel bij de gemeente. Het ontbreekt de gemeente aan doorzettingsmacht om de eigendomsoverdracht aan de schoolbesturen te realiseren. Er is nooit een integrale beleidsinhoudelijke visie op de MFA opgesteld. De bestuurlijke aandacht was vooral gericht op het realiseren van de gebouwen. Er moesten vrijwel gelijktijdig vijf MFA's gerealiseerd worden. Of de MFA's in de toekomst kostendekkend zouden kunnen worden geëxploiteerd was daaraan ondergeschikt. De Rekenkamer Tilburg heeft tijdens het onderzoek geen (prognoses voor) exploitatieplannen aangetroffen. Zowel de aan de raad voorgelegde investeringsvoorstellen als de door de gebruikers gezamenlijk opgestelde beheersplannen bevatten geen exploitatiegegevens. De raad heeft ondanks een eerder aangenomen motie die het college opdroeg om concrete exploitatieplannen voor te leggen, ingestemd met investeringskredieten zonder dat exploitatieoverzichten beschikbaar waren voor de raad. Ten aanzien van de toekomstige exploitatie hebben betrokken partijen steeds het vertrouwen gehad dat dit wel 'rond' zou komen. De aandacht was er vooral op gericht voldoende dekking voor de benodigde investering te vinden.

De informatie die de raad voor en tijdens de bouw van de MFA's ontving is in de ogen van de Rekenkamer Tilburg niet adequaat geweest. Financiële afwijkingen zijn via verschillende P&C-berichten gerapporteerd op het niveau van de vijf MFA's tezamen. Hierdoor konden impliciet meevallers op het ene project, tegenvallers bij andere MFA's compenseren. De raad heeft geen afsluitende eindrapportage met betrekking tot de realisatie van de MFA's ontvangen op basis waarvan ze haar kaderstellende en controlerende rol zou kunnen vervullen. De raad heeft tenslotte tot op heden geen zicht op de jaarlijks terugkerende exploitatielast voor de gemeente als eigenaar van de MFA's.

¹ Op 6 oktober 2014 heeft de commissie Bestuur besloten een begeleidings- en selectiecommissie Rekenkamer in te stellen. Deze commissie heeft tot taak een korte evaluatie uit te voeren gericht op het formuleren van een ontwikkelopgave voor de tweede benoemingsperiode 2015-2021 alsmede het voorbereiden van een voorstel tot (her)benoeming van de leden van de Rekenkamer. Deze commissie staat onder voorzitterschap van Cees van Dijk. Verder hebben in deze commissie zitting: Marcel van den Hoven, Eric Logister, Bram Keijsers en Linda Oerlemans.

De Rekenkamer Tilburg heeft er voor gekozen om geen aanbevelingen te formuleren en/of een raadsvoorstel voor te bereiden. Op verzoek van de D66-fractie is het rapport ter bespreking geagendeerd in de commissie Sociale Stijging (2 juni 2014). De wethouder heeft n.a.v. de discussie in de commissie, aangegeven dat er geen specifieke visie voor MFA 's wordt opgesteld, maar dat in het najaar 2014 een totaalvisie op al het maatschappelijk vastgoed (transparantie per gebouw) zal worden voorgelegd aan de raad.

2) Verslag van werkzaamheden

Mede gelet op het aflopen van de eerste benoemingstermijn in februari 2015, heeft de Rekenkamer Tilburg besloten een '*verslag van werkzaamheden*' op te stellen. Doel van dit verslag was het geven van een beknopt en feitelijk overzicht van alle ontplooiden activiteiten gedurende de eerste benoemingsperiode. Op 18 juni 2014 is dit verslag aan de raad gezonden.

3) Navolgonderzoek Subsidiebeleid

Eind 2009 bracht de Rekenkamer Tilburg de brief '*Subsidiebeleid: een pleidooi voor een kwantumsprong*' uit. Op basis van onderzoek adviseerde de Rekenkamer toen om het college de opdracht te geven een '*plan van aanpak voor een integrale en kwalitatieve verbeterlag*' op te stellen. In het kader van een navolgonderzoek heeft de Rekenkamer onderzocht op welke wijze deze aanbeveling '*op papier*' en in '*de praktijk*' is opgevolgd. Als praktijkcase is er voor gekozen, om het procesverloop van de subsidieverlening voor het preventieve jongerenwerk (ContourdeTwern), tegen het licht te houden. De bevindingen van het navolgonderzoek zijn opgenomen in de bij het raadsvoorstel bijgevoegde brief '*Navolgonderzoek: Rekenkamerbrief Subsidiebeleid 2014*' (d.d. 8 juli 2014). Op 26 augustus 2014 heeft de Rekenkamer aan raadsleden een mondelinge toelichting gegeven op deze brief.

Bevindingen navolgonderzoek Subsidiebeleid

In zijn algemeenheid concludeert de Rekenkamer Tilburg dat er '*op papier*' een aantal stappen voorwaarts is gezet, voor wat betreft de (be)sturing van het subsidieproces. In de periode tussen juni 2010 en oktober 2011 zijn er vijf raadsvoorstellen, waaronder het gevraagde plan van aanpak, behandeld in de raad. Echter, niet alle '*op papier*' geformuleerde voornemens zijn in '*de praktijk*' al opgevolgd. Zo is er in de afgelopen raadsperiode slechts een beperkt aantal kadernota's aan de raad voorgelegd. Verder heeft de Rekenkamer niet of nauwelijks rapportages aangetroffen over beleidsevaluaties en/of (subsidie)evaluaties en doorlichtingen bij instellingen. De raad ontvangt geen informatie over de doeltreffendheid of effecten van subsidies. Ook sluit de verantwoording over de subsidies niet aan bij de geformuleerde doelen in de programmabegroting.

Ten aanzien van de bestudeerde case '*preventief jongerenwerk*' stelt de Rekenkamer dat de kwaliteit van het subsidieproces zeker vooruitgang laat zien, met name in het beginstuk van het subsidieproces. In het sluitstuk van het subsidieproces zijn nog een aantal tekortkomingen geconstateerd. Zo onthoudt bijvoorbeeld de accountant zich voor het tweede jaar op rij van een oordeel over de geleverde prestaties, omdat hij zich daarover geen betrouwbaar beeld kan vormen.

Het navolgonderzoek subsidiebeleid 2014 toont aan dat, hoewel er stappen zijn gezet op weg naar een resultaatgerichte sturing van het subsidieproces, er nog ontwikkelopgaven liggen met name met betrekking tot de verantwoording (van instelling aan gemeente en van college aan raad), evaluaties (beleid en/of afzonderlijke subsidies) en de informatievoorziening aan de raad. De Rekenkamer Tilburg pleit in haar brief niet voor een nieuwe aanpak of nieuwe maatregelen: het bestaande beleidskader en de wet- en regelgeving (waaronder de Algemene subsidieverordening) bevatten voldoende aanknopingspunten om tot een verder gaande verbetering van het subsidieproces te komen. De Rekenkamer raadt de raad aan om meer regie te voeren op het beschikbaar komen van informatie over de doelmatigheid en doeltreffendheid. De Rekenkamer deed de aanbeveling om het college de opdracht te geven om de raad periodiek te informeren over de doeltreffendheid en effecten van subsidies en hiertoe als raad(scommissie) een rooster op te stellen, zodanig dat de grote subsidies beurtelings aan bod komen.

De brief is tijdens de commissie bestuur van 6 oktober 2014 aan de orde geweest. In reactie op het voorstel van de Rekenkamer om als raad een rooster op te stellen, heeft het college middels een brief aangegeven dat het volgens hen de voorkeur geniet om subsidie-effectrapportage expliciet en integraal op te nemen in (tussentijdse) evaluaties van kadernota's. *'De geplande evaluaties worden jaarlijks aangekondigd in de programmabegroting, in het onderdeel 'Onderzoeken doelmatigheid/doeltreffendheid'. Voor 2015 is bijvoorbeeld de evaluatie van het beleidskader WMO en de tussentijdse evaluatie beleidskader Sport gepland. Aan de hand van deze (tussen) evaluaties kunnen dan op een meer samenhangende wijze de subsidie - effecten gerapporteerd worden. Daarbij komen de betrokken uitvoerende instellingen met hun gesubsidieerde dienstverlening vanzelf aan de orde'*, aldus het college. Op 3 november 2014 heeft de raad unaniem ingestemd met het raadsvoorstel van de Rekenkamer.

4) Navolgonderzoek Kwaliteit van de Informatievoorziening

In 2012 heeft de Rekenkamer Tilburg onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de informatievoorziening met betrekking tot de grondexploitatie en de algemene uitkering Gemeentefonds. De Rekenkamer Tilburg concludeerde in haar rapport *'Een goede raad: investeer in de kwaliteit van de informatie'* (juni 2012) dat de door het college van B&W verstrekte informatie de raad onvoldoende in staat stelt om haar kaderstellende en controlerende rol adequaat te vervullen. In het kader van een navolgonderzoek heeft de Rekenkamer Tilburg medio 2014 getoetst of de 21 overgenomen aanbevelingen zijn opgevolgd door het college. De Rekenkamer Tilburg heeft per aanbeveling gekeken naar de door het college geformuleerde voornemens en de uitwerking in de P&Cstukken voor het begrotingsjaar 2013. Op 22 september 2014 heeft de Rekenkamer de raad geïnformeerd middels een korte brief.

Bevindingen navolgonderzoek kwaliteit van de informatievoorziening

De Rekenkamer Tilburg heeft vastgesteld, dat het college de aanbevelingen zowel ten aanzien van de grondexploitatie als de algemene uitkering Gemeentefonds, in technische zin vrijwel volledig heeft opgepakt. De aanbevelingen hebben in de ogen van de Auditcommissie, het college en de accountant echter nog niet over de gehele linie geleid tot een verbeterde informatievoorziening. De onlangs toegezegde verbeterlagen zoals opgenomen in het raadsvoorstel ter vaststelling van de jaarstukken 2013 (juni 2014) worden door de Rekenkamer Tilburg dan ook onderschreven.

5) Onderzoek Stappegoor

Op 23 september 2014 heeft de Rekenkamer de raad geïnformeerd over haar besluit om onderzoek te gaan doen naar het dossier Stappegoor. Het doel van het onderzoek is het verschaffen van feitelijk inzicht in (de uitvoering van) de overeenkomsten met het Consortium Stappegoor. Het perspectief van de gemeente staat daarbij centraal. De focus in het onderzoek zal gericht zijn op de risicoverdeling tussen het Consortium en de gemeente alsmede de informatievoorziening aan de raad. Gelet op de gekozen onderzoeksdoelstelling concentreert het onderzoek zich op het bestuderen van de afgesloten overeenkomsten. Het onderzoek Stappegoor is momenteel nog lopende. Op dit moment kan de Rekenkamer Tilburg nog geen reële inschatting maken van de datum waarop de bevindingen aan de raad gerapporteerd zullen gaan worden.

6) Intensivering contacten met de Auditcommissie

De Rekenkamer Tilburg hecht aan een goede samenwerkingsrelatie met de raad. De Auditcommissie vormt het eerste aanspreekpunt voor de raad. Periodiek overlegt de voorzitter van de Rekenkamer met de voorzitter van de Auditcommissie. Ook is er 13 oktober j.l. een sessie gehouden tussen de (nieuwe bezetting van de) Auditcommissie en de Rekenkamer ter nadere kennismaking en het verkennen van de mogelijkheden om elkaar verder te versterken.

7) Ontwikkelopgave Rekenkamer 2015-2021

De begeleidings- en selectiecommissie Rekenkamer heeft eind november 2014 een concept ontwikkelopgave voor de periode 2015-2021 vastgesteld. De Rekenkamer Tilburg heeft kennisgenomen van dit concept met daarin vijf 'opgaven' voor de komende periode:

- 1) Model, budget en samenwerking met andere rekenkamers: volg de ontwikkelingen;
- 2) Investeer in de verdieping van de relatie met de raad en het college;
- 3) Leg de focus in het onderzoek meer op realisatiegericht (ex-ante) onderzoek;
- 4) Maak meer werk van publieke verantwoording;
- 5) Ontwikkelen van onafhankelijke onderzoeksorgaan naar natuurlijk adviseur voor de raad.

De huidige bezetting van de Rekenkamer onderschrijft de richting van de geformuleerde ontwikkelopgave. De Rekenkamer pleit voor een '*dichtbij, maar toch op gepaste afstand*'-benadering. 'Dichtbij' als het gaat om de onderwerpkeuze en de uitwerking van de onderzoeksvraagstelling. Maar ook weer met 'afstand' om uit het politieke krachtenspel te blijven. Het is een uitdaging voor de Rekenkamer om steeds te zoeken naar de juiste balans.

8) Financieel beeld

Beschikbaar budget en realisatie 2010 t/m 2014

		2010	2011	2012	2013	2014
<i>Jaarlijks budget</i>	Salaris & vergoedingen	116.000	107.000	108.500	110.300	110.600
	Onderzoeksbudget	25.000	25.000	26.000	26.000	26.000
	Overheveling budget 2009	25.000	-	-	-	-
	Overige kosten	0	0	0	0	0
	Totaal budget RKT	166.000	132.000	134.500	136.300	136.600
<i>Realisatie</i>	Salaris & vergoedingen	116.034	105.176	105.713	112.349	113.720
	Onderzoeksuitgaven	26.182	17.686	25.037	24.342	567
	Overige kosten	2.701	1.336	-	-	-
	Totaal uitgaven	144.917	124.198	130.750	136.691	114.287
Exploitatieverschil	+ 21.083	+ 7.802	+ 3.750	- 391	+ 22.213	

9) Tot slot

Ik hoop u voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u naar aanleiding van dit verslag nog vragen en/of opmerkingen hebben dan kunt u uiteraard terecht bij mij of onze secretaris/onderzoeker Danielle van Dongen (Danielle.van.Dongen@tilburg.nl).

Met vriendelijke groet,

drs. N.W. Gouw
voorzitter Rekenkamer Tilburg

